

Watskebeurt?!

Bas Jacobs

De Groene Amsterdammer, 130, 48 (1 december), p.9

De verkiezingen hebben net als in 2002 een ravage aangericht in Den Haag. Het politieke speelveld is volkomen gepolariseerd. De partijen in het midden, VVD, CDA, D66 en PvdA verliezen gezamenlijk 22 zetels. Op uiterst links wint de SP en op uiterst rechts wint de groep Wilders. Samen goed voor 26 zetels.

De sterk toegenomen politieke concurrentie op de flanken verbrijzelde het vermogen van de grote partijen om bruggen te slaan tussen verschillende groepen in het electoraat. Rechts-conservatieve VVD'ers stemmen op Wilders vanwege het sociaal-liberale gehalte van Rutte. De sociaal-conservatieve onderstroom in de PvdA is overgelopen naar de SP. De ruk naar links van de PvdA in de laatste weken heeft de fragiele geloofwaardigheid van Bos definitief gebroken. VVD en de PvdA verkeren in nu existentiële crises omdat niet meer duidelijk is wie zij representeren.

Het CDA heeft onder Paars besloten om een conservatieve koers te varen en de sociaal-christelijke tak te snoeien. Het CDA verliest daarom nu aan de ChristenUnie. PvdA en VVD moeten bij het likken van de wonden maar eens de vraag stellen voor wie zij eigenlijk opkomen. De middengroepen weten het niet meer gezien hun lagere opkomst. SP en Wilders winnen circa 12 zetels van kiezers die in 2003 niet stemden. De middengroepen moeten dus massaal zijn thuisgebleven aangezien de totale opkomst met 80,1% slechts 0,2% hoger was dan in 2003.

D66 heeft het 40 jaar geleden goed gezien. Nederland was gevangen in een politiek bestel waar de gevestigde partijen door historische toevalligheid een politiek kartel vormden dat niet representatief was. Het electoraat is intussen alleen maar verder gefragmenteerd door individualisering, secularisering, emancipatie, onderwijs en migratie. De oplossing volgens D66 toen en nu: meer democratie en meer politieke concurrentie. Inderdaad. Na de eerste klap van Fortuijn lijkt nu het politieke kartel van CDA, PvdA en VVD samen met D66 definitief te bezwijken.

Marijnissen: "Op deze historische dag zijn de socialen de liberalen gepasseerd." Marijnissen doelde op de VVD. Maar het feest van de democratie heeft een kater opgeleverd voor alles wat ook maar een beetje naar liberalisme riekt. De rechts-liberale VVD, de sociaal-liberale D66 en de door Wouter Bos belichaamde liberale vleugel van de PvdA verliezen samen met het links-libertaire GroenLinks in totaal 20 zetels.

De kiezer heeft na Fortuijn in 2002 nog eens een harde klap in het gezicht willen geven van individualistische liberalen die geen antwoord hebben op het onbehagen over de versplintering van de samenleving. Maar CDA, SP en Wilders bedienen zich van kwakzalverij. Hun enige alternatief is de klok terugdraaien.

De neo-conservatieven van het CDA bezweerden de angst van kiezers met een bedwelmende, ondraaglijk lichte campagne waarin 'rust in de tent' het adagium was na jaren van hervormingen. Het vergezicht was de terugkeer naar de overzichtelijke naoorlogse jaren met alleen nog maar 'zekerheid, welvaart en respect'.

De SP koerst op links-conservatisme. De SP is de opium van het onzekere volk. De SP verkondigt het fabeltje dat een almachtige en alomtegenwoordige overheid alle maatschappelijke misstanden en kwalen zal oplossen. De SP bepleit een reconstructie van de in 20 jaar gesaneerde verzorgingsstaat. De antikosmopolitische SP wil het liefst Nederland van de rest van de wereld afsluiten om niet meer bang te hoeven zijn voor de Chinezen en de Polen. Eigen werklozen eerst.

De bange kiezer op rechts kiest voor xenofobie. De onverwachte zege van de *muslim-bashing* partij van Wilders met maar liefst negen zetels bewijst eens te meer dat de liberale en tolerante Nederlandse traditie schone schijn is.

De Nederlandse kiezer is bang voor verandering en heeft gekozen voor de zekerheden uit het verleden: de jaren 70 van de SP, de jaren 50 van het CDA en de jaren 30 van Wilders.

Met deze verkiezingsuitslag worden geen oplossingen gevonden voor een aantal wezenlijke zaken die urgent aandacht behoeven: het milieu en klimaat, het onderwijs, de vergrijzing, de insider-outsider problemen in arbeidsmarkt en sociale zekerheid, de woningmarkt, de globalisering, de migratie, Europa en de internationale politiek.

Nederland zal politiek-bestuurlijk vleugellam worden en sociaal-economisch stagneren. Het CDA boekt een Pyrrusoverwinning omdat ze geen coalitie over rechts kan vormen zonder Wilders. Bij een coalitie over links zit het CDA volledig in de tang bij PvdA en SP. De grote politieke tegenstellingen tussen CDA, SP en PvdA moeten vervolgens in stroperige compromissen worden gepacificeerd zonder dat ook maar iets wezenlijks wordt opgelost. Nederland staat met deze uitslag met de rug naar de toekomst.